

آسیب شناسی اجتماعی مواد مخدر

www.ketab.ir

مؤلفان

احمد کاهه

دکتر حمیدرضا کرمی

دانشگاه علوم انتظامی امین

۱۳۹۸

انتشارات دانشگاه
علوم انتظامی امین

آسیب شناسی اجتماعی مواد مخدر

مؤلفان: احمد کاهه، حمیدرضا کرمی

ناظر علمی: حجت الله غلامیان

ویراستار ادبی: محرمعلی خلج

صفحه آرا: زهرا طاهری

طراح جلد: جواد اردستانی محمدی

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۳۳۰۰۰۰ ریال

چاپ و صحافی: راه فردا

نشانی: تهران، ابتدای بزرگراه شهید خرازی، خیابان شهید جدی

آدرس: دانشگاه علوم انتظامی امین. تلفن: ۴۸۹۳۱۲۹۳

حق هر گونه چاپ و انتشار بدون مجوز از ناشر پیگرد قانونی دارد.

سرشناسه: کاهه، احمد، ۱۳۴۶ -

عنوان و نام پدیدآور: آسیب شناسی اجتماعی مواد مخدر / مؤلفان احمد کاهه، حمیدرضا کرمی.

مشخصات نشر: تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین، انتشارات، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۱۹۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۶۳-۴۰۷-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

موضوع: Drug addiction -- Social aspects

موضوع: Drug addiction -- Psychological aspects

موضوع: Drug addiction -- Etiology

موضوع: Drug addiction -- Treatment

موضوع: Drug addiction -- Prevention

موضوع: Narcotics

موضوع: اعتیاد -- جنبه های اجتماعی

موضوع: اعتیاد -- جنبه های روان شناسی

موضوع: اعتیاد -- سبب شناسی

موضوع: اعتیاد -- درمان

موضوع: اعتیاد -- پیشگیری

موضوع: مواد مخدر

شناسه افزوده: کرمی، حمیدرضا، ۱۳۵۵ -

شناسه افزوده: دانشگاه علوم انتظامی امین. انتشارات

رده بندی دیویی: ۲۹۳/۳۶۲

رده بندی کنگره: HV۵۸۰۱

شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۵۵۰۷۰

سخن ناشر

سرعت شتابان علم و فناوری همراه با گسترش روزافزون آن به خصوص علوم و فنون مرتبط با دانش پلیسی و به تبع آن، واگذاری مأموریت‌ها و وظایف جدید به افسران پلیس، ما را بر آن می‌دارد برای همراهی با کاروان رشد و توسعه، با نگاه نوین و عالمانه به این مقوله نگریسته و در این رهگذر از اندوخته‌های علمی اندیشمندان و صاحب‌نظران بهره‌مند شویم.

در قرن حاضر که عصر دانایی و اصالت دانش می‌باشد، حوزه علوم تخصصی پلیس توانسته است به تناسب نیازهای فراوان بشری و ارتقای توقعات و انتظارات انسانی، گام‌های اساسی برداشته و به پیشرفت‌های زیادی نائل آید. دانشگاه علوم انتظامی امین به عنوان تنها مؤسسه آموزش عالی تربیت افسران پلیس در نظام مقدس جمهوری اسلامی و همچنین مرکز ثقل دانش، بینش و مهارت در علوم پلیسی با دارا بودن دانشکده‌های تخصصی مربوط، وظیفه آموزش و تربیت افسران متخصص را بر عهده دارد.

این دانشگاه علاوه بر بهره‌گیری از دانش موجود در دنیا، به تناسب و اقتضای بومی، با استفاده از نظرات حوزه‌های تخصصی پلیس، دست به تولید دانش زده و با تدوین و تألیف منابع آموزشی مورد نیاز، خلأهای علمی خود را پوشش می‌دهد.

دانشگاه علوم انتظامی امین با تقویت ادبیات و دانش انتظامی، زمینه‌های رشد و توسعه آموزش دانشجویان رشته‌های تخصصی را فراهم کرده است تا پاسخ‌گوی نیازها و انتظارات روزافزون جامعه در حوزه علوم پلیسی باشد. کتابی که پیش روی شما خواننده گرامی قرار دارد، حاصل همین ایده بوده و به دانشجویان عزیز دانشگاه علوم انتظامی امین، همکاران، اندیشمندان و علاقه‌مندان تقدیم می‌شود و انتظار می‌رود که با ارائه نظرات اصلاحی خود معاونت تربیت و آموزش دانشگاه را در راستای ارتقا و بهبود کیفی کتاب یاری کنند.

فهرست

پیشگفتار ۱۳

فصل ۱: آسیب‌شناسی اجتماعی

- ۱-۱- تاریخچه آسیب‌شناسی اجتماعی ۱۵
- ۲-۱- تعریف آسیب اجتماعی ۱۶
- ۳-۱- تعریف آسیب‌شناسی اجتماعی ۱۶
- ۴-۱- هدف‌ها و مقاصد آسیب‌شناسی اجتماعی ۱۷
- ۵-۱- مفهوم انحراف و کج‌روی از منظر جامعه‌شناسی ۱۸
- ۱-۵-۱- تعریف انحراف ۱۸
- ۲-۵-۱- تعریف کج‌روی ۲۰
- ۱-۲-۵-۱- انواع کج‌روی اجتماعی ۲۴
- ۶-۱- معیارهای رفتار بهنجار و ناهنجار در جامعه ۲۷
- ۱-۶-۱- تعریف هنجار ۲۷
- ۱-۱-۶-۱- معیارهای رفتارهای هنجار در جامعه ۲۹
- ۲-۶-۱- تعریف ناهنجار ۲۹
- ۱-۲-۶-۱- معیارهای رفتارهای نابهنجار ۲۹

فصل ۲: عوامل مؤثر بر انحراف و کج‌روی

- ۱-۲- مقدمه ۳۱
- ۲-۲- عوامل مرتبط با سوء مصرف مواد ۳۲
- ۱-۲-۲- نقش عوامل فردی ۳۲
- ۲-۲-۲- نقش عوامل خانوادگی ۳۵
- ۱-۲-۲-۲- طلاق ۳۶
- ۲-۲-۲-۲- اختلاف خانوادگی ۳۸

- ۴۰ ۳-۲-۲ عوامل اقتصادی
- ۴۰ ۱-۳-۲-۲ بیکاری
- ۴۲ ۲-۳-۲-۲ فقر
- ۴۳ ۳-۳-۲-۲ اشتغال کاذب
- ۴۴ ۴-۲-۲ عوامل محیطی
- ۴۵ ۱-۴-۲-۲ عوامل مربوط به محل سکونت در گرایش به مواد مخدر
- ۴۵ ۲-۴-۲-۲ نقش مدرسه در گرایش به مواد مخدر
- ۴۹ ۳-۴-۲-۲ نقش دوستان در گرایش به مواد مخدر
- ۵۶ ۵-۲-۲ نقش عوامل اجتماعی
- ۵۷ ۶-۲-۲ وسایل ارتباط جمعی (تلویزیون، مطبوعات، ماهواره)
- ۵۹ ۷-۲-۲ رسانه و نقش پیشگیری از مصرف مواد مخدر
- ۶۱ ۱-۷-۲-۲ بررسی تأثیر سوء آسیب‌های ماهواره بر خانواده
- ۶۱ ۲-۷-۲-۲ مقایسه با آسیب‌های ماهواره
- ۶۲ ۳-۷-۲-۲ پیشگیری برای مقابله با آسیب‌های ماهواره
- ۶۳ ۸-۲-۲ نقش مذهب و آموزه‌های دینی در جلوگیری از آسیب‌های اجتماعی

فصل ۳: نظریه‌های آسیب‌شناسی اجتماعی

- ۷۲ ۱-۳-۱ مبانی نظری آسیب‌های اجتماعی
- ۷۲ ۱-۱-۳-۱ نظریه بی‌هنجاری
- ۷۴ ۲-۱-۳-۱ نظریه پنجره شکسته
- ۷۶ ۳-۱-۳-۱ نظریه کنترل اجتماعی
- ۷۷ ۴-۱-۳-۱ نظریه برجسب‌زنی
- ۷۸ ۱-۴-۱-۳ فرآیند شکل‌گیری حرفه منحرفانه
- ۸۰ ۲-۱-۴-۳ انتقاد از تعریف جرم
- ۸۰ ۳-۱-۴-۳ برجسب‌زنی به عنوان عامل جرم‌زا
- ۸۱ ۵-۱-۳-۱ ساترلند و نظریه معاشرت ترجیحی
- ۸۴ ۶-۱-۳-۱ نظریه پیوند اقتراقی
- ۸۵ ۷-۱-۳-۱ نظریه برآیند کلوارد و اوهلین
- ۸۷ ۸-۱-۳-۱ نظریه خرده‌فرهنگی
- ۸۹ ۹-۱-۳-۱ نظریه بوم‌شناختی
- ۸۹ ۱۰-۱-۳-۱ نظریه‌های زیست‌شناختی و روان‌شناختی انحراف

- ۹۰ ۱۱-۱-۳- نظریه ساترلند
- ۹۰ ۱-۱۱-۱-۳- زمینه‌های پیدایش نظریه ساترلند
- ۹۱ ۲-۱۱-۱-۳- ارکان نظریه ساترلند
- ۹۷ ۱۲-۱-۳- نسبی بودن نظریه‌های جرم‌شناسی
- ۹۷ ۱۳-۱-۳- جدید نبودن نظریه ساترلند
- ۹۹ ۱۴-۱-۳- نظریه شرمساری بازپذیرنده
- ۱۰۳ ۱۵-۱-۳- نظریه شرمساری بازپذیرکننده
- ۱۰۷ ۱۶-۱-۳- شرمساری بازپذیرکننده در برابر شرمساری انگ‌زننده

فصل ۴: مفهوم اعتیاد و انواع مواد اعتیادآور

- ۱۱۴ ۱-۴- تعریف مواد اعتیادآور
- ۱۱۴ ۲-۴- آشنایی مختصر با انواع مواد اعتیادآور
- ۱۱۵ ۳-۴- آشنایی با چند ماده اعتیادآور رایج بر اساس نوع ماده مخدر
- ۱۱۸ ۴-۴- اعتیاد
- ۱۱۸ ۱-۴-۴- مقدمه
- ۱۱۹ ۲-۴-۴- تاریخچه اعتیاد به مواد مخدر
- ۱۲۱ ۳-۴-۴- تعریف اعتیاد
- ۱۲۲ ۱-۳-۴-۴- ویژگی‌های اعتیاد
- ۱۲۳ ۲-۳-۴-۴- تعریف سوء مصرف مواد
- ۱۲۳ ۳-۳-۴-۴- تعریف وابستگی دارویی
- ۱۲۴ ۴-۳-۴-۴- مراحل مصرف، سوء مصرف و اعتیاد
- ۱۲۴ ۵-۳-۴-۴- ماهیت اعتیاد
- ۱۲۵ ۶-۳-۴-۴- تعریف فرد معتاد
- ۱۲۶ ۱-۶-۳-۴-۴- روش‌های شناسایی معتادان
- ۱۲۸ ۵-۴- اعتیاد زنان
- ۱۳۰ ۱-۵-۴- عوامل مؤثر بر گرایش زنان به مصرف مواد مخدر

فصل ۵: پیشگیری از سوء مصرف مواد مخدر

- ۱۳۴ ۱-۵- نقش رسانه در پیشگیری از سوء مصرف مواد مخدر
- ۱۳۴ ۱-۱-۵- وظایف رسانه‌های خبری
- ۱۳۷ ۲-۵- پیشگیری از سوء مصرف مواد در محیط کار

پیشگفتار

بررسی‌های صورت گرفته درباره معضل مواد مخدر به عنوان يك مسئله اجتماعی، نشان می‌دهد این عامل ریشه در عوامل متعدد فردی، خانوادگی و اجتماعی و... دارد؛ بنابراین با توجه به اینکه رویکرد آسیب‌شناسی اجتماعی رویکردی همه‌جانبه‌نگر است، تبیین علل گرایش، چگونگی شکل‌گیری و استمرار این مسائل و همچنین راهکارهای علمی مربوط در این حوزه یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین موضوعاتی است که در پیشگیری از قاچاق مواد مخدر و سوءمصرف و وابستگی به مواد مخدر نقش اساسی دارد. در این کتاب سعی شده است با انجام مطالعه کتابخانه‌ای و اسنادی، بررسی منابع علمی و پژوهش‌های صورت گرفته درباره مواد مخدر و اعتیاد و همچنین دیدگاه‌های مطرح برخی جامعه‌شناسان، به تبیین علل و عوامل جامعه‌شناختی ورود و استمرار سوءمصرف مواد مخدر و قاچاق آن و راهکارهای مربوط پرداخته شود.